

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

& ΤΡΟΦΙΜΩΝ

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ

ΜΟΝΑΔΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Λ. Αθηνών 54 - 56

Ταχ. Κώδικας : 104 41 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες : Α. Μερεμέτη, Ε. Παπαδοπούλου,
Β. Δελλής, Λ. Σωτηροπούλου

Τηλέφωνο : 210 5275-097, -231, -226, -227

Fax : 210 5275270

Email : ameremeti@mou.gr,
e.papadopoulou@mou.gr,
edellis@mou.gr,
lsotiropoulou@mou.gr

Αθήνα, 23.07.2025

Αρ. Πρωτ. 199913

ΘΕΜΑ: 10η Τροποποίηση της υπ' αρ. 3886/11.05.2018 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων "Λεπτομέρειες εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» και 16.1 - 16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020" (Β'1735).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

Α. Τις διατάξεις νόμων και π.δ:

1. Τον ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε." και άλλες διατάξεις» (Α' 61) και ιδίως την παρ. 32 του άρθρου 63 και τα άρθρα 12, 13, 34 και τις παρ. 19-21 του άρθρου 65.
2. Του ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της

Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις» (Α' 265) και ιδίως της παρ. 2 του άρθρου 69 αυτού.

3. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» (π.δ. 63/2005, Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
4. Του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).
5. Του ν.3508/2006 «Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων», ειδικότερα το άρθρο 3 αυτού, (Α' 249).
6. Του ν.3874/2010 «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» (Α' 151), όπως ισχύει.
7. Του ν.4384/2016 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις» (Α' 78) και ειδικότερα το άρθρο 37.
8. Του ν.4673/2020 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις» (Α' 52).
9. Του ν.4647/2019 «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων Υγείας, Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 204) άρθρα 53-58.
10. Του π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).
11. Του π.δ. 32/2024 «Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 91)

Β. Τους Κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

1. Τον 1303/2013 Κανονισμό (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του υπ' αρ. 1083/2006 Κανονισμού (ΕΕ).
2. Τον 1305/2013 Κανονισμό (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του υπ' αρ. 1698/2005 Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου.
3. Τον 1306/2013 Κανονισμό (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) 352/1978, (ΕΚ) 165/1994, (ΕΚ) 2799/1998, (ΕΚ) 814/2000, (ΕΚ) 1290/2005 και (ΕΚ) 485/2008 του Συμβουλίου.
4. Τον κατ' εξουσιοδότηση 640/2014 Κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του υπ' αρ. 1306/2013 Κανονισμού (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.

5. Τον κατ' εξουσιοδότηση 807/2014 Κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του υπ' αρ. 1305/2013 Κανονισμού (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων.
6. Τον 808/2014 Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του υπ' αρ. 1305/2013 Κανονισμού (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).
7. Τον Εκτελεστικό 809/2014 Κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
8. Τον 908/2014 Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του υπ' αρ. 1306/2013 Κανονισμού (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους κανόνες σχετικά με τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια.
9. Τον 532/2020 Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) της Επιτροπής της 16ης Απριλίου 2020 σχετικά με παρέκκλιση, για το έτος 2020, από τους Εκτελεστικούς Κανονισμούς (ΕΕ) 809/2014, (ΕΕ) 180/2014, (ΕΕ) 181/2014, (ΕΕ) 2017/892, (ΕΕ) 2016/1150, (ΕΕ) 2018/274, (ΕΕ) 2017/39, (ΕΕ) 2015/1368 και (ΕΕ) 2016/1240 όσον αφορά ορισμένους διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής.
10. Τον 2020/2220 Κανονισμό (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) τα έτη 2021 και 2022 και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013, (ΕΕ) 1306/2013 και (ΕΕ) 1307/2013 όσον αφορά τους πόρους και την εφαρμογή τους τα έτη 2021 και 2022 και του κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή αυτής της στήριξης τα έτη 2021 και 2022.

Γ. Τις αποφάσεις:

1. Την υπ' αρ. 282966/09.07.2007 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Έγκριση του Κανονισμού

διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ» (Β' 1205).

2. Την υπό στοιχεία 74391/ΕΥΚΕ2634/13.07.2016 εγκύκλιο του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
3. Την υπ' αρ. 2618/13.10.2022 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027» (Β' 5375).
4. Την υπ' αρ. 2545/17.10.2016 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ ΠΑΑ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) Α. Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και Β. Στις Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ» (Β' 3447), όπως ισχύει.
5. Την υπ' αρ. 1065/19.4.2016 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020» (Β' 1273).
6. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) και ειδικότερα το σημείο 8.2.15 «Μέτρο 16 – Συνεργασία (άρθρο 35)», όπως ισχύει.
7. Το υπ' αρ. 2353/27.09.2016 έγγραφο της ΕΥΔ ΠΑΑ περί Περιφερειακής κατανομής πόρων εκχωρούμενων μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014 – 2020.
8. Την υπ' αρ. 1506/17.05.2018 απόφαση Γραπτής Διαδικασίας του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ για την τροποποίηση των κριτηρίων επιλογής των υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5 καθώς και την υπ' αρ. 1970/29.07.2021 όμοια απόφαση για την τροποποίηση των κριτηρίων επιλογής της δράσης 2 των υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5 του Μέτρου 16 «Συνεργασία» του ΠΑΑ 2014-2020.
9. Την υπ' αρ. 3886/11.05.2018 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Λεπτομέρειες εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 "Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας" και 16.1 - 16.5 "Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή" του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020» (Β' 1735).
10. Την υπ' αρ. 261/55023/2023 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση καθηκόντων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ως Οργανισμού Πληρωμών, στο πλαίσιο διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης και στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Άμεσων Ενισχύσεων και Τομεακών Παρεμβάσεων (Β' 1025).
11. Τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ με το υπ' αρ. 164913/19.06.2025 έγγραφό της.
12. Τη σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ με το υπ' αρ. 42900/25.06.2025 έγγραφό του.

13. Το γεγονός ότι με τις διατάξεις της παρούσας τροποποιείται η διοικητική διαδικασία με επίσημο τίτλο “ ΜΕΤΡΟ 16: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΑ» και Μοναδικό Αριθμό Καταχώρισης (Μ.Α.Κ.) στο ΕΜΔΔ «Μίτος» “488243”
14. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δημόσια δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την 10η τροποποίηση της υπ’ αρ. 3886/11.05.2018 του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως εξής:

Άρθρο 1

Τροποποιήσεις πράξεων

1. Το σημείο 2.1 της παρ. 2 του άρθρου 21 αντικαθίσταται ως εξής:

«2.1 Κατόπιν αιτήματος από το δικαιούχο προς τον ΕΦΔ, πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης ή την υποβολή του τελικού αιτήματος πληρωμής, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι τροποποίησης / μεταβολής της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξης της. Το αίτημα καταχωρείται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τυποποιημένο υπόδειγμα, μαζί με τα δικαιολογητικά (σε μορφή pdf).

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, το αίτημα, όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ υπογράφεται από τον Συντονιστή Φορέα ή τον Συντονιστή Έργου και υποβάλλεται εγγράφως στον ΕΦΔ το αργότερο εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος μέσω ΠΣΚΕ.

2. Η περ. 3 του άρθρου 21 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο μέγιστος αριθμός τροποποιήσεων πράξεων ορίζεται σε τέσσερις (4), ενώ σε αυτόν δεν προσμετρώνται οι τροποποιήσεις λόγω προφανών σφαλμάτων, τροποποιήσεις που δεν επηρεάζουν τους όρους ένταξης ή/και τους στόχους / σκοπούς ή/και τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής της πράξης και η τροποποίηση που απαιτείται κατά την ολοκλήρωση της πράξης. Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 μετά την τροποποίηση από τον αρμόδιο ΕΦΔ της σχετικής απόφασης ένταξης, ορίζεται το δικαίωμα υποβολής ενός (1) επιπλέον αιτήματος τροποποίησης που θα αφορά στην παραγωγική επένδυση. Όλα τα αιτήματα τροποποίησης συνοδεύονται από αιτιολογημένη έκθεση του νόμιμου εκπροσώπου Συντονιστή Φορέα και στην περίπτωση μεταβολής του οικονομικού αντικείμενου της παραγωγικής επένδυσης συνοδεύεται επιπλέον από τρεις (3) οικονομικές προσφορές.

Άρθρο 2

Αίτηση πληρωμής

Η υποπαρ. 1.2, της παρ. 1 του άρθρου 23 αντικαθίσταται ως εξής:

«1.2 Για τη Δράση 2, ο Συντονιστής Φορέας ή ο Συντονιστής Έργου δύναται να υποβάλει έως πέντε (5) αιτήσεις πληρωμής. Ειδικότερα:

α) Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1, επιτρέπεται η υποβολή μίας (1) επιπλέον αίτησης πληρωμής, ή δύο (2) επιπλέον αιτήσεων στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής.

β) Στην περίπτωση Διακρατικών έργων, δύνανται να υποβληθούν έως έξι (6) αιτήσεις πληρωμής.

Σε κάθε περίπτωση, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης, ο Συντονιστής Φορέας ή/και ο Συντονιστής Έργου οφείλει να έχει υποβάλει τουλάχιστον μία (1) αίτηση πληρωμής στον αρμόδιο ΕΦΔ. Σε περίπτωση μη υποβολής εντός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, η απόφαση ένταξης ανακαλείται.

Κάθε αίτηση πληρωμής συνοδεύεται από βεβαίωση ή έκθεση ορκωτού λογιστή / ελεγκτή για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου (δαπανών) του έργου, σύμφωνα με το συνημμένο υπόδειγμα της Πρόσκλησης.

Η τελική αίτηση πληρωμής δύναται να υποβληθεί έως και τρεις (3) μήνες μετά την ολοκλήρωση του επιχειρησιακού σχεδίου (φυσικού αντικειμένου) και, σε κάθε περίπτωση, όχι πέραν της 30ής Σεπτεμβρίου 2025».

Κατά τα λοιπά ισχύει η υπ' αρ. 3886/11.05.2018 (Β' 1735) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως ισχύει κάθε φορά.

Η παρούσα ισχύει από την δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ